

LES VORES DEL RIU ES POSEN GUAPES A TORTOSA

Estan a punt d'acabar les obres d'adequació i urbanització de les vores del riu Ebre al seu pas pel casc urbà de Tortosa. Coincideixen amb els treball de recuperació del vell pont del tren, en desús des de fa 17 anys, habilitant-lo com a ruta per a vianants que enllaci la via verda de Val de Zafan cap a l'Aragó, amb la via verda del Camí de Sirga, cap a la desembocadura.

Fins fa ben poc les vores de l'Ebre al seu pas pel cas urbà de Tortosa eren llocs indesitjats. Tortosa li donava l'esquena. "A la vora del riu no hi facis el niu" deia l'expressió popular. Els mes vells recordaran les cases del carrer de canvis i el carrer de la Croera, que abocaven les seves cares als esmentats carrers mentre la façana fluvial era la part del darrera amb galeries per estendre la roba i guardar els malstrastos i també el quartet amb la comuna. Llevat del tros on les cases abocaven a l'aigua, a la resta el límit entre l'Ebre i la ciutat era un talús de terra i enderroc sense cap barana. Les cloaques desguassaven directament al riu; feia pudor i era normal veure aparèixer rates i altres animalots.

L'Ebre tenia la consideració de mar fins el pont de l'estat. Encara hi ha, o hi havia si no l'han tret arran les obres de construcció de la nova barana, un piló amb les sigles ZMT (Zona Marítima Terrestre), es a dir la línia que voreja tot el litoral i separa el que és mar, sota jurisdicció de l'estat i domini públic, del que és terra. En arribar a l'Ebre aquesta línia costanera s'endinsa fins Tortosa, creua el riu sota el pont i torna per l'altra riba fins l'illa de Buda. Aquesta fou la raó que a Tortosa, quan el riu ja no era navegable, continues havent-hi comandant de Marina que en realitat no era tal sinó Ajudant de Marina ja que els comandants tenien la seu al cap de les províncies marítimes i Tortosa, que ho havia estat durant centenars d'anys, ja no ho era des de 1882. De l'ajudant de Marina de Tortosa depenien els ports de L'Ametlla, L'Ampolla i les boques del riu fins la ciutat. A més dels contramestres, que manaven als esmentats ports, de l'oficial depenien un o dos mariners que atenien l'oficina de Tortosa; en realitat la major part de les vegades la seva funció militar consistia en anar a comprar al mercat per a la dona del comandant. De tota manera a ells ja els anava be perquè podien fer la "mili" a casa. Quelcom semblant succeïa amb el soldat d'aviació destinat a l'Observatori de l'Ebre depenent del Ministeri de l'Aire; aquest no anava a comprar per a la "comandanta" però també feia una "mili" privilegiada, limitant-se a llegir els indicadors meteorològics.

El comandant (ajudant) de Marina anava a les processons i a tots els actes oficials, vestit d'un blanc immaculat amb un sable militar i un posat de solemnitat operística. Als tortosins els feia gràcia aquesta presència, vora el capità de la Guàrdia Civil i anys després el cap de la Policia Nacional; tot plegat, donava importància als actes i pretensions de capitalitat. L'any 1992 els ports passaven a dependre del Ministeri de Foment i a cada província es creà una Capitania Marítima; de la de Tarragona depèn un districte (antiga ajudantia militar) a Sant Carles de la Ràpita, aplegant la costa de les terres de l'Ebre, mentre es suprimia la de Tortosa.

Tornat al riu. El primer mur amb baixadors es construí el 1926 davant la façana del Mercat per garantir la solidesa de l'edifici. Després de la Guerra, el 1948, es construïren la major part dels murs, al casc urbà de Tortosa fins Santa Anna i els de

Ferrerries. El 1954, a la part superior, l'ajuntament va bastir, entre el Mercat i el Pont, la barana d'obra vista i pedra que ha acabat esdevenint el model per a tota la façana fluvial. Anys després, el 1966, es perllongà el mur per la banda de Remolins arribant a la platja de la Xiquina. Ara, s'ha acabat el mur fins el pont del tren; s'ha completat la ordenació del parc fluvial davant la urbanització Vora Parc, fins el Pont nou, que s'havia començat el 2004; i, sobre tot, s'han construït baranes a canto i canto de riu seguint el model inventat per l'arquitecte Agustín Bartllet fa seixanta anys.

Ara, la façana fluvial tortosina fa goig, com es poc comprovar des de baix fent una passejada pel llaüt turístic; però, sempre hi ha un però, mai s'ha acabat d'aconseguir que la part inferior dels mur estigui neta, endreçada i, si es al cas, enjardinada, com a tantes altres ciutat. Encara hi ha gent que aboca brossa i deixalles i, en general no s'acaba de tenir consciència que el riu es el patrimoni més important de la ciutat.

Foto: Les noves baranes o obres a la vora del riu

Text del peu: La primera cosa que fan els visitants en arribar a Tortosa es atansar-se a les vores del riu. Serà la foto que s'emportaran.